

Da fysikken kom til Odense, og hvad der siden skete

I 1970 fik det daværende Odense Universitet et institut for fysik. Her er nogle minder fra tiden mellem 1970 og året 2006, da Fysisk Institut blev del af en større enhed, Institut for Fysik, Kemi og Farmaci.

Universitetet blev grundlagt 1966, og etableringen af Fysisk Institut kom fire år senere. Man havde i god tid opslået et professorat i fysik, uden at modtage kvalificerede ansøgninger. Arbejdsmarkedet var nærmest støvsuget for fysikere på grund af de mange ledige stillinger på landets gymnasier, samt private og offentlige forskningsinstitutioner i ind- og udland, hvor man udviklede kernekraft, rumfart, elektronik og meget andet.

Da professoratet i fysik blev genopslået, var det med den bemærkelsesværdige betingelse, at 'den foretrukne ansøger ikke kan regne med anskaffelse af dyrt kernefysisk apparatur' (citeret efter hukommelsen). Ansat blev Ivar Balslev, en ung halvlederfysiker med international erfaring, uddannet og ansat ved Danmarks Tekniske Højskole.

Det var primært professoren, der stod for opbygningen af instituttet, og i løbet af Balslevs første år blev der hyret yderligere to lærere, oprettet et mekanisk og et elektronikværksted med tilhørende teknikere, og et sekretariat. I begyndelsen blev der undervist i 'Barakkerne', der i ca. fyre år lå ved krydset mellem Munkebjergvej og Niels Bohrs Allé. Efter et par år flyttede Instituttet til 'Rustenburg' på Campusvej, dengang blot en brøkdel i areal af det nuværende. Nu holdtes forelæsninger i begge lokaliteter, hvilket resulterede i en livlig trafik på cykelstien, der kaldtes 'den akademiske løbebane'.

De to første års undervisning foregik i en naturvidenskabelig basisuddannelse, hvor det første år var også for medicinere. Mange var glade for at kunne vente med det endelige studievalg. Fx skiftede den ene af denne artikels forfattere fra medicin- til fysikstudiet.

Kandidatuddannelsen krævede nye kurser og lærere, så i 1975, fem år efter instituttets etablering, var der 19 faste medarbejdere og 4 timelønnede undervisningsassistenter.

Nu var der et behov for en professor i teoretisk fysik, og i 1978 fik man ansat en teoretisk fysiker, omend med en anden stillingsbetegnelse. Med besættelsen af endnu en lektorstilling i 1981 opnåede staben en størrelse, der muliggjorde en rimelig bredde i undervisningstilbuddet.

Den første kandidat i fysik afsluttede sit studium i 1977. Det tog imidlertid nogen tid, før et betragteligt antal dimittender af de omkringliggende gymnasier fandt ud af, at der faktisk var en udmærket fysikuddannelse i Odense, som sidenhen kom til at udklække ca. 500 kandidater.

Til gengæld var der mange, der tog en ph.d.-grad i Odense, ikke mindst kandidater fra andre universiteter. Den første licentiatgrad – som den kaldtes dengang – blev tildelt i 1978. Det vidner om et aktivt forskningsmiljø i både eksperimentel og teoretisk fysik, som sidenhen producerede ca. 100 ph.d.-grader. Hertil kan nævnes, at efter en årrække havde over halvdelen af instituttets akademiske stab erhvervet doktorgraden.

Universitetet, og dermed fysikken i Odense, har undergået en dramatisk udvikling i de 50 år, der er gået. Når man cykler ud ad Campusvej, er vide grønne marker vejet for kollegier, forskerparker og kæmpe parkeringspladser. Universitetet havde i starten en enkelt computer som blev brugt af nogle få forskere. I dag ville undervisning, eksamen, administration og næsten alt andet ligge stille ved et IT-nedbrud.

Studiestrukturen har ændret sig: Basisuddannelsen skrumpede ind fra to til et år og derefter et halvt år, for til sidst helt at forsvinde. Samtidigt bredte fysikken sig til det tekniske fakultet, hvor der er opstået et stærkt forskningsmiljø. I dag er der fælles studieindgang for fysik- og fysikingeniørstudierne, i lighed med mange andre steder i verden. Og som led i EU's reform af de videregående uddannelser skal man nu erhverve en bachelorgrad i løbet af tre år, inden man optages på en kandidatuddannelse på to år.

Styreformen har ændret sig fra det 'lektorvælde' som var lovfæstet i 70'erne og 80'erne til en mere hierarkisk form, hvor betydeligt flere ressourcer anvendes på studievejledning, branding og administration af komplekse regler.

Det, som ikke har ændret sig, er forskernes engagement i videnskab, i veltilrettelagte studieforløb og i internationale netværk som skaber inspiration hos de studerende og fornyelse hos lærerne.

Vore kandidater og ph.d.'er i fysik bestrider i dag mange forskellige jobs, i erhvervslivet, hos myndigheder, på hospitaler, i gymnasieskolen, samt på danske og udenlandske universiteter og forskningsinstitutter. Ofte varetager de funktioner, som ikke eksisterede, da de påbegyndte uddannelsen, og løser problemer, som de selv formulerer. Dette kræver en uddannelse som udvikler evnen til selvstændig tænkning, og den brede vifte af jobs som Instituttets kandidater og ph.d.'er bestrider, tyder på, at Instituttet er lykkedes med det.

Paolo Sibani og Peter Sigmund